

BAKALÁŘSKÁ ZKOUŠKA

TEORIE

OKRUHY KE STÁTNÍ ZKOUŠCE

1. Co je to divadlo?

Pojem divadla a jeho proměny - Specifičnost divadla jako umění – rysy divadelního artefaktu – specifičnost divadelní komunikace

2. Co je to teatrologie?

Co je to teatrologie, její disciplíny, vznik.

3. Zichova Estetika dramatického umění a strukturalní pojetí divadla

Základní východiska Zichovy estetiky, klíčové pojmy (dramatický a divadelní prostor, dramatická osoba a herecká postava atp.), strukturalní pojetí divadla

4. Složky divadelního výrazu

Vztah divadla a jiných umění – složky divadelního výrazu a jejich hierarchie (Pokorný) – divadelní znak, jeho specifičnost (Honzl - pohyb divadelního znaku)

5. Divadlo jako komunikace

Divadlo z hlediska komunikace a teorie modelování (Osolsobě, Císař)

6. Drama a inscenace

Vztah textu v rámci inscenace (Zich, Veltruský, Procházka)– různé podoby textu (drama, scénář, libreto)

7. Drama jako text

Prvky dramatu a jejich proměny (hlavní a vedlejší text, postava jako typ a charakter, čas, prostor, dialog a monolog)

8. Stavba a typy dramatu

Drama epické, lyrické, dramatické – aristotelské (uzavřené, tektonické) drama - nearistotelské (otevřené, atektonické) drama

9. Vznik divadelní inscenace

Proces přípravy inscenace, fáze zkoušení – úloha režie, scénografie, dramaturgie - vztah inscenace a představení, reprízy – role publika

10. poetiky drama a divadla

Deskriptivní a normativní poetika – Historické poetiky, manifesty, jejich proměny (např. Aristoteles, Lope de Vega, Boileau, Schiller, Lessing, Freytag, Wagner, Craig, Brecht, Artaud atp.) - vztah manifestů a konkrétní divadelní praxe

11. Divadelní druhy a žánry

Verbální x neverbální - hudební, pohybové - druhy, žánry (činohra, kabaret, drama, tragédie, komedie aj.)

12. Divadlo a teatralita

Pojem teatralita - divadelní prvky mimo divadlo – divadlo a karneval (Bachtin) -divadlo ve vztahu k fenoménu hry a rituálu

K úspěšnému složení státní zkoušky z teorie je nutná nejen znalost jednotlivých konceptů a pojmů, ale též obeznamenost s konkrétními teoretickými texty.

ZÁKLADNÍ LITERATURA

CÍSAŘ, Jan: *Člověk v situaci*, Praha (ISV) 2000.

FREYTAG, Gustav: *Technika dramatu*, Praha (Knihovna divadelního prostoru) 1944.

HONZL, Jindřich: *Hierarchie divadelních prostředků*, in *týž: K novému významu umění*, Praha (Orbis) 1956.

HONZL, Jindřich: *Pohyb divadelního znaku*, in *týž: K novému významu umění*, Praha (Orbis) 1956.

HOŘÍNEK, Zdeněk: *Drama, divadlo, divák*, Brno (JAMU) 1991, 2008 nebo Bratislava (Tatran) 1985.

HOŘÍNEK, Zdeněk: *Duchovní dimenze divadla*, Praha (Pražská scéna) 2004.

HOŘÍNEK, Zdeněk: *Knihla o komedii*, Praha (Scéna) 1992, druhé přepracované vydání nakl. Pražská scéna 2003 pod názvem *O divadelní komedii*.

- JANOUBEK, Pavel: Drama jako literární fakt, in týž: *Studie o dramatu*, Praha (H&H) 1993.
- JANOUBEK, Pavel: *Rozměry dramatu*, Praha (Panorama) 1989.
- LUKEŠ, Milan: *Umění dramatu*, Praha (Melantrich) 1987.
- MUKAŘOVSKÝ, Jan: Dialog a monolog, in týž: *Kapitoly z české poetiky I., Obecné věci básnictví*, Svoboda, Praha 1948 NEBO in týž: *Studie z poetiky, sv.II*, Odeon, Praha 1982 NEBO in týž: *Studie II.*, Host, Brno 2001.
- MUKAŘOVSKÝ, Jan: K dnešnímu stavu teorie divadla, in týž: *Studie z estetiky*, Odeon, Praha 1966 NEBO týž: *Studie z estetiky*, Odeon, Praha 1971 – NEBO týž: *Studie I.*, Host, Brno 2000.
- OSOLSOBĚ, IVO: Divadlo jako komunikace komunikací o komunikaci, in týž: *OstENZE, hra, jazyk*, Brno (Host) 2002 .
- PAVIS, Patrice: *Divadelní slovník*, Praha (Divadelní ústav) 2003.
- PAVLOVSKÝ, Petr (ed.): *Základní pojmy divadla - teatrologický slovník*, Praha (Libri) 2004.
- POKORNÝ, Jaroslav: *Složky divadelního výrazu*, Praha (Knihovna divadelního prostoru) 1946.
- PROCHÁZKA, Miroslav: *Znaky dramatu a divadla*, Praha (Panorama) 1988.
- SRBA, Bořivoj: K problematice postavení autorského subjektu v divadelní artefaktu, in *Divadelní studie I.* (ed. Kovalčuk, J.), Brno (JAMU) 1991.
- SZODNI, P.: *Teória modernej drámy*, Bratislava, (Tatran) 1969.
- VELTRUSKÝ, Jiří: Dramatický text jako součást divadla, in týž: *Příspěvky k teorii divadla*, Divadelní ústav, Praha 1994.
- VLAŠÍN, Štěpán (ed.): *Slovník literární teorie*, Praha (Československý spisovatel) 1984.
- VLAŠÍN, Štěpán (ed.): *Slovník literárních směrů a skupin*, Praha (Panorama) 1983.
- ŽILKA, Tibor: *Poetický slovník*, Bratislava (Tatran) 1984.
- PAVERA, Libor – VŠETIČKA, František: *Lexikon literárních pojmů*, Olomouc (Nakladatelství Olomouc) 2002.
- HENCKMANN, Wolfhart – LOTTER, Konrad: *Estetický slovník*, Praha (Svoboda) 1995.
- NÜNNING, Ansgar (ed.): *Lexikon teorie literatury a kultury*, Brno (Host) 2006.
- MOCNÁ, Dagmar (ed.): *Encyklopedie literárních žánrů*, Praha – Litomyšl (Paseka) 2004.